

Bisztrai László, a Bo kor Bá zis kö zös ség hoszú év ti ze dek óta hű sé ges tag ja ez év jú li us 6-án ün ne pel te pap pá szen telé sé né nk 60. év for du ló já t. Ez al kal omból kö szön tjük ő t sok sze re tet tel, ré sz le te ket kö zöl ve ö n é le tra jzi í rá sá ból vet t.

Bisztrai László gyémántmisés

1920. június 27-én, Szent László napján

Ma darason (Bács-Kis kun me gye) szü let tem. É des apám is László volt, és bor bély mes ter sé get fo ly ta tott, é des anyám pedig otthon nevelte a gyerekeket, és a háztartás nehéz munkáját végezte. Saját házuk nem lévén, a katóli kus iskola igazgatójával lakunk egy udvarban. Ő hívt el 1926-ban egy lí tá ní á ra, ak kor áll tam elő ször az ol tár hoz mi nist rál ni. Na gyon meg örül tem, hogy oly kö zel ke rül tem az ol tár hoz. Már ak kor vágy éb redt ben nem az ol tár, az Úr Jézus, a Mennyei Atya iránt. Ne kem ott a he lyem. Én pap leszek. Mi kor ezt meg mond tam É des apám nak, ő azt vá la szol ta: „Igen, te olyan pap le szel, aki a lo va kat te me ti.” Én természetesen tiltakoztam.

1927-ben fel köl töz tünk Kis pest re. Volt itt egy de rék hit ok ta tó né ni, aki a Szív gár dá ban lel ke sí tett, és se gített a pa pi hi va tás ér zés fej lésé ben. Szorgalmasan minis trált ama kis pesti templomban. Iskoláimat is itt végeztem el, és 1934-ben je lent kez tem a Vá ci Sze mi ná ri um ba fel vé tel re. Szep tem ber től az ö tő dik osz tály t már a vá ci pi a ris ta gim ná zi um ban kez dtem el, kieszeminarista pap növendék ként. 1938-ban é rettsé gi ztem.

Asze miná ri um é vek alatta kis papok szá lon ze ne kará ban he ge dül tem, Ma ro si lzi dor pe dig gor don kán já t szott. Amikor Ma ro si atya püs pök lett, gyak ran em le get te ezt. Mel les leg a he ge dű met É des apám tól örö köl tem, és ami kor a Hét ká pol na lel ké sze vol tam, egy ci gány kö l cson kér te, de nem tud ta vissza ad ni, mert mér gé ben szét ver te a fe le sé g en...

1943. június 20-án szenteltek pappá. A püspök úr a Vác-felsővárosi plébániára helyezett káplán nak, mert az akkori káplán a frontra került hon véd lel kész nek. Egy év ig szol gál tam ott, mert a kol lé ga ak kor ha za jött a front ról.

*

1944 őszé től nagy ká ta i ká plán vol tam. Itt tör tént, hogy hús vét hét fön be jött a temp lom ba egy ro mán or vos ka to na tiszt, aki a ro mán had se reg gel ér ke zett, és mi se után ki hall ga tást kér t. Elmond ta, hogy ő kolozsvári magyar, és or vos tan hall ga tó ko rá ban ate ista volt. Nagy on ér de kel te ő t az atom su gár zá sha tá sa az em be ri sz er ve zetre, ku ta tó ként elment Párizsba, az atom kutató központba, és ott tud ta meg, hogy az atom leg bel se je ener gia, te hát nem anyag, és ak kor ta lál ko zott Is ten nel. De csak annyit tu dott, hogy van Is ten, kap cso la ta azon ban még nem volt Ve le. Azu tán jött a há bo rú ban a se reg gel, és Szol no kon, a szö lők ben lá tott egy szemüveges embert, aki a szőlőt kapálta. Szóba állt ve le, és el mond ta ne ki is ezt az él mé nyét. Az em ber, aki egyébként ügyvéd volt, benyúlt a zsebébe, elővett egy zsebszentírás t, és oda ad ta ne ki: – Itt van, ol vas sa, eb ben ta lál ko zhat kö ze lebb ről Is ten nel. Ő el ol vas ta a Bi bli á t, és

már meg is mer te Krisz tust, és így ér ke zett a hús vét hét fői mi sé re, ahol az emmauszi ta nít vá nyok él mé nyé ben ma gá ra is mert, és meg kér t, hogy sze ret ne élet gyó nást vé ge zni. Er re kér t idő pon tot. A gyó nás után mély hit tel, alá zat tal já rult a szent áldo zá shoz, mint a kafarnaumi szá zad os: „Uram, nem va gyok mél tó...”, az tán több na pon el jött át be szél ni a hi tün ket. Vé gül azt mond ta: – De bol dog ma ga, hogy pap le het; én is szí ve sen len nék, de csa lá dom van. – Ma ga csak le gyen jó csa lád apa és ke resz té ny, jó or vos – mond tam...

A front ide jén a szo bám ban se be sül te ket fo gad tunk be; töb bek kö zött le vá gott lá bú ka to ná t fek tet tek a sez lo nom ra; el lát tam a be te gek ke ne té vel, ott halt meg cse den sen...

Egy orosz ka to na be jött a szo bám ba. Tü rel me sen fo gad tam, és a hegedű mőn (akkor még meg volt) eljátszottam neki a „Valahol a Volga mentén” című dalt. Könnyes szemmel hall ga ta. Hív tam: Gye re át az is ko la zár dá já ba az apá cák meg vé dé sé re. Át jött ve lem, és így véd tük a nő vé re ket a ré szeg, to la ko dó oro szok kal szem ben... Én be köl töz tem a portás szobá ba, és né ha é le tem koc káz ta tá sá val is to vább véd tem a nő vé re ket a dur va, er ő sza kos oro szok kal szem ben. A plébá ni a kam rá ját ki rabolták. A zárd ában főztek a nő vérek, s az es per es úr a ká plán nal egy ütt át járt ebé del ni hoz zánk, az is kolá ba.

Egy zsidó kommu ni sta gyű lés re hív ta össze a né pet, és azt mond ta, hogy az Egy ház a há bo rú t akar ja. Er re va sár nap azt pré dikált am: ha zu dik az, aki az Egy ház ra azt mond ja, hogy há bo rú t akar. Ez a zsi dó he lyi in ter ná ló tá bort ál lí tott fel, és en gem is be akart oda vin ni. Ezt meg elő zen dő, fel men tem Vá c ra, hogy he lye zzen el a püs pök úr. Ő azon ban azt vá la szol ta, egy pár po font el kel lett vol na vi sel nem a ha zá ért, de azért csak el kü l dött 1945-ben Pest szer zésé betre ká plán hit ok ta tó nak. A sok ki bom bá zott ház ín sé get szen ved ő lakó i nak cso magot osz tottunk lel kes, jó na gy lá nyok se gít sé gé vel, akik az óta is össze tar ta nak egy más sal. Szív gár dát is ve zet tünk az is ko lás gye re kek nek.

Egy év el tel té vel, 1946-ban a püs pök úr vissza he lye zett Vác-Felsővárosba – régi helyemre – káplán nak. Nagy on szép él mé ny em Vác ról, hogy itt le tem ide jén meg tért egy ka to na tiszt, aki az tán gyak ran át jött nógrádverőcei ott hon ából a szentgyónás elvégzésé re. Eredetileg protestáns volt, de a gyónás utáni mély vágy elhozta őt a katolizmusba... Meg tért Jézus hoz egy na gyon mű vel t, kom mu nis ta ta ná r nő is, aki a pes ti Köz pon ti Bi zott ság könyv tá ro sa volt. Fel ha gyott min den funk cí ó já val, tel je sen a hit nek és kis lá nya ne ve lé sé nek szent tel éle tét... Szí ve tönk re ment, az in ten zív osz tály on lát tam el a szent sé gek kel. Tu da to san ad ta át ma gát a ha lál ban Jézus nak... Ezek ben az é vek ben né ha be men tem a börtön be is mi sé z ni, a börtön lel kész ti helyet se í tet tem. Azu tán per sze meg szün tet tét ezt, a lel kész t el ütö te egy te her au tó...

*

1951 őszén he lye zett a püs pök úr a Hét ká pol ná hoz lel késznek. Itt összejövegettünk vallásos férfitestvérekkel, és fáj lal tuk a terror hely zetet. Arról tár gyal tunk, hogy erő sí te nünk kell az em berek ben a keresztény ön tu da tot.

1953-ban kap tunk egy kör le ve let a Püs pök ki Kar tól, amit a párt íra tott meg: a hí vek hord ják ki a trá gyát a föl dek re. Ezt nem olvastam fel. A párt megfigyelője feljelentette „baj szos püs pök nek” (a püs pök ség re be osz tott ávós tiszt nek), s az kö ve tel te Ko vács Vin ce püs pök úr tól, hogy bünt es sen meg: men jek el fi ze tés nél kü li sza bad ság ra 1952–53-ig. Föl men tem hoz zá. A püs pök úr azt mond ta: – Mit csináljak magával? – Mondtam: Úgyis tudom, hogy ezt nem a püs pök atyák ír ták, de hát a püs pök úr te gye, amit tehet.

Úgy küldött el, hogy Vác területére nem léphetek be. Még elő ző leg jár tam Pétery püs pök úr nál; ak kor a szé k ház előtt az oda ve zé nyelt tö meg azt ki a bál ta: „Munkát, ke nye ret! – Péterynek kö telet!” Azután elvitték házi őrizetbe Hejcére...

Mivel engem ki til tottak Vácról, Kis pestre, aszú le im hez men tem. Ott hal lot tam a hírt, hogy azo kat a vallásos fér fi a kat, akikkel a megbeszéléseket tartottuk, letartóztatták. Érez tem, hogy ha ma ro san rá is sor ke rül...

Le men tem Kókára, hogy öcsém nek se git sek ku ko ri cát tör ni, ami kor el jött az idő, és 1953. ok tó ber 13-án éj sza ka értem is eljöttek, és bevitték a Fő utcába, a Katonai Úgyészségre, és jöttek az éjszakai kihallgatások. Közös zár ká ba ke rül tem egy szerb kém mel. Fel aján lot tam ne ki, hogy meggyóntatom, de a szerb ezt mindjárt elárulta a börtönparancsnokságon.

*

1954. ja nu ár 8-án a Markó ut cá ban meg tar tott zárt tár gyaláson 8 évi börtönre ítélték el, „a népi demokrácia meg dönté sére irá nyuló fe gy ver te lenszer vez ke dés ben va ló ak tív rész vé tel” vád já val. A bírót nem a po li ti kai vád ér de kel te (azt ö k na gyí tot ták fel), ha nem azt kér dez te: – Mi ért nem ol vas ta fel a kör le ve let? – Mert a lel ki is me re tem nem en ged te. – És Czapi k Gyula ér sek lel ki is me re te? – Az az ö vé, ő fe lel ér te. Ez meg az enyém. – Na gyon egyé ni a lel ki is me re te! – Minden kié egyé ni! – vá laszol tam. In nena vá ci börtön be vit tek, ahol 3 évet töl töt tem.

Elég sok fé le emberrel ke rül tem egy zár ká ba. Volt pap fogolytársaim: Hir Antal, Hólvényi Olaf, Pap Artúr, de kü lö nő sen Acsai Jó zsef új pes ti hit ta ná ra em lé ke zems ze re tet tel, aki a gyó ná si ti tok mo dern ma gyar ál do za ta, vér ta nú ja lett. A dí á kok meg gyón ták ne ki az össze se kü vé sü ket, és utána lebuktak. Kivallatták őket, hogy a papnak meg gyón ták. Er re öt 10 évi börtön bünt e tés re íté lték, „föl jelentési kö telezettség elmulasztása” vád já val. Hiába mond ta, hogy isteni tör vény vé di a gyó nás tit kot – nem szá mí tott. Ne ki le tel ta 10 éve, utána meg halt. Vér ta nú ként tiszt te lem. Okos, hig gadt egyé ni sé ge volt.

Mikor a börtönben vitába szálltam a zsidó rabbival (mert az is ve lünk volt), ak kor ő csi tí tott, hogy nyu god tab ban be szél jek, mert a börtön ben min den ki nyíl tan, ken dő zet le nül meg val lot ta a meg győ ző dé sét.

Volt ve lünk egy nyi las is, az a zsi dó nak azt mond ta: ak kor lesz jó vi lág, ha te ott ló gsz a fán.

Ott volt egy hor thys ta ko na tiszt; ő az zal vi gasz talt – mikorsó haj toz tam, hogy miért nem mentem ki Japánba, aho vá pap tár sam hí vott, hogy men jek ve le –: Jó, hogy itt ma rad tam, mert így leg alább nő vel tem a rend szer el len ál ló inak szá má t. Épp ő ál la pí tot ta meg, hogy a börtön két faj ta ember vi seli el jobban: a papok és a katonatisztek, mert ezek nek olyan esz mé ik van nak, amelyek erőt adnak: Is ten és a ha za.

Volt ott re for má tus lel kész is, csend ör is, föld mű ves em berek is, akik nem aján lot ták föl a föld jü ket a TSZCS-nek. Te hát vi ták is vol tak.

Ami kor egy nagy fá tál cán be ad ta az ebé det a fo lyo só ról egy rab társ, aki a veszpré mi kis pap ok ta ná ra és gyón ta tó ja

volt, ak kor én el mond tam az Egy ház év es elő ti imá ját, és meg áld ottam az ételt. A nyilas elő szőr fél retol ta a zsi dó csaj ká ját, ami kor azon ban én kér dő leg rá néz tem, a zsi dó visz tatol ta a csaj kát, és kér te, hogy legyen az ő étele is meg áld va.

*

A börtön nek volt egy nagy gomb üze me, és ott dol goz tunk. Ott volt író gép is. Acsai atyá nak meg volt a kis mi se kö ny ve, el rejt ve aszál ma zsák já ban, abból le gé pel tük a va sár napi mise és mise énekek szö ve gét több pél dá ny ban. Ezt kéz be kap tuk. Ak kor az egyik fe gy ör ho zott be a rá di plé bá nos tól mi se bort, a má sik fe gy ör (az elő tt a vá ci püs pök úr há zi ina sa volt) nagy os tyá kat a szé kes egy ház sek restyés nő vé ré től: egyik va sár nap mise, má sik va sár nap re for má tus is ten tiszt le tet volt a zár ká ban, és egy ütt éne kel tük a zsol tá ro kat és a mi se éne ke ket. Vol tak, akik ál doz tak is, meg idő n ként gyón tak is.

Az egyik rab társ sal át vet tem a dog ma ti kát is, fő leg az Úr Jé zus szemé lyé ről szó ló részt. Vele úgy össze barát koz tam, hogy az 1956. sze p tem ber 15-i sza ba du lá sunk utá n is lel ki kap cso lat ban ma rad tunk.

Ott tör tént az az eset, hogy pün kösd hét fön nem men tem le dol goz ni; el jött ér tem a fe gy ör, de azt mond tam: – Ma ün nep van, én pap va gyok, nem dol go zom. – Ma ga nem pap, ma garab pap. – Be csap ta a pán cé l aj tót, és ott ha gyott.

A gomb üzem ben tör tént a kö vet ke ző eset is: meg kap tuk az ebé det, s a csaj kát ki vit tük a zárt udvar ba, hogy ott együk meg, mert az üzem ben gáz, por és füst szál lon gott a leve gő ben. A börtön parancsnok egy Mosz kvá ban tanult ávós volt, aki el ren del te, hogy nem ebé del he tünk az ud va ron. Er re til ta ko zá sul el kezd tünk sz tráj kol ni: fenn ma rad tunk a zár ká ban. A börtön pa rancsnok ságtel jes lét szá mban meg je lent, és egy en ként kér dez ték: – Fél ve szí a mun kát, vagy nem? – Volt, aki fel vet te. Én meg ta gad tam. Er re le vit tek 4 hét re a föld al at ti sö tét zár ká ba, ahol nyá ron is hi deg volt. Kint nyár, ott hi deg! Még jó, hogy té lí gú nyát ad tak rám!

Pár nap múlt va Pest ről el jött egy ávós tiszt: – Ma ga ma ha sá got csi nált – mond ta. Én vá laszol tam va la mit. Mi re ő: – Né z ze, le het, hogy nem so ká ra sza ba dul nak, már Grö zsz ér se ket is sza bad láb ra he lye zték. Ma ga is sza ba dul hat, ha meg í gé ri, hogy ne kü nk dol go zik: bé ke pap le het. – In kább ma ra dok, de ezt nem vá la lom – hang zott a vá la szom. Er re azt kér te, hogy ne be szél jek el le nük. Ez ma guk tól függ! – vá laszol tam. Ha meg in t deportálnak vagy TSZCS-be ké ny szerí tenek embereket, vagy gu lá goz nak, akkor nem ál lok helyt ma ga mért, nem tu dok hall gat ni! – Az már nem lesz töb bet – vá laszol ta.

*

Aztán olyan zár ká ba kerültem, ahonnan két olda lon, a börtön ud va rán a zár kák ab la ka it le he tett lát ni, a ben ne la kók meg en gem lát tak. Volt a zár ká ban fe ren ces, ben cés meg más szer ze te sek, és is mer ték a szép ka rá cso nyi ká nont: „Gló ria szál lon a men ny be fel...”; elő szőr egy szer re éne kel tük, az tán az én ve zény le tem re szé pen be osz tot tuk a belé pé se ket. Fel hang zott az ének, zengett ös sz han gon a börtön ud var. Az udvari börtön ör fel né zett, és boldo gan hall gat ta...

A má sik ka rá cso nyi él mé ny em a nem zet kö zi zár ká ban volt: egy kis ke nye rünk, egy kis zsi rünk és kris tály cuk rünk volt csak, ezt rá szór tuk a zsi ros ke nyér re, majd szét vag dal tuk, és ez volt a karácsonyi süteményünk. Az ávós meg kért, hogy mond juk ka rá cso nyi el mé le kést, és ka rá cso nyi énekek kel tettük meg hitté, a szeretet szent esté jé vé a kis Jé zus szü le té sé nek em lé két. Az ör ész re vett, és reg gel az éb resztő nél be nyit ott, és ör öm ét fe jez te ki, hogy szé pen töl töt tük a szent esté t.

1956. szeptember 15-én 26 papot, közöttük engem is szá ba don en ged tek a börtön ből...